

Permi Riikliku Pedagoogilise Ülikooli suulise ajaloo keskusest

Tamara Gauzova, Larisa Ženina,
Ljudmila Andrejeva, Gulsina Seljaninova

Permi Riikliku Pedagoogilise Ülikooli juures asuv suulise ajaloo keskus asutati juunis 2005 ajalooteaduskonna Venemaa uue ja uusima ajaloo kateedri õppejõudude Ljudmila Andrejeva, Tamara Gauzova, Larisa Ženina ja Gulsina Seljaninova initsiatiivil. Kateedris on korraldatud metodoloogilise, ajaloolise mälu, selle struktuuri ja sotsiaalse funktsiooni uurimisele suunatud seminari töö; üliõpilastele on mõeldud suulise ajaloo erikursused ja praktikad muuseumides. Keskus tegeleb aktiivselt erinevate uurimisteedega seotud suuliste allikate salvestamise projektidega. Kuna suulise ajaloo keskus on loodud ajalooteaduskonna baasil, on projektipõhise tegevuse korraldamisse tihedalt haaratud ka üliõpilased.

Üheks esimeseks projektiks, mis ühtlasi pani aluse keskuse tegevusele, oli **Teise maailmasõja suuliste allikate kogumine**. Aastatel 2005–2006 lindistati vestlusi sõja üle elanud inimestega, küsitledes sihipäraselt Suures Isamaasõjas osalenuid, tagalatöölisi ja inimesi, kes olid sõja ajal lapsed. Tihti olid need inimesed, kellelt aastaid (aga võib-olla ka mitte kunagi) polnud midagi küsitud. Küsitluste peaülesanne oli lindistada üles tavaliste inimeste hääled, kes kavaldamata jutustasid neil traagilistel aastatel üleelatud. 2005. aastal valmis projekti tulemusel kogumik *Mälestus sõjast. Sõjas osalejate ja tagalätöölise mälestuste kogumik* (*Память о войне. Сборник воспоминаний участников войны и тружеников тыла*). Suulise ajaloo keskus jätkab sõja üleelanute mälestuste kogumist.

Keskuse programmide raames on kogutud **mälestusi Prikamje kõrghariduse ajaloost**, seal hulgas Permi Riikliku Pedagoogilise Ülikooli loomise ja tegevuse ajaloost. Nende põhjal väljaantud kogumikus *Ajast ja endast (О времени и о себе 2007)* meenutavad minevikku pedagoogilise töö veteranid, kes intervjuudes jutustavad endast, oma perest, õpinguaastatest instituudis, meenutavad, kuidas nad tulid õppejõududena tööle pedagoogilisse instituuti (praegu ülikool). Küsitletavad on eri eas ja erinevalt suhtuvad nad ka meenutata-

vasse aega. Suhtumine ei peagi olema ühesugune, sest mälu on individuaalne. Kõik, millest nad jutustasid, on meie ajalugu. Aeg, milles nad sündisid ja suurima osa oma elust elasid, on pöördumatult läinud, ja seda tähenduslikum on meile jutustatu.

Üks keskuse käimasolevatest projektidest on **Permi mikrorajoonide ajaloo ja müütide uurimine**. Linna mikrorajoonide uurimise programmi raames määratletakse 20. sajandi keskel sõjajärgse stalinliku moderniseerimise tingimustes linna piiridesse sulandunud tüüpilisimad asustused; küsitletakse uuritavate mikrorajoonide põliselanikke, töötades selleks välja küsimustikke, mis peegeldaksid mikrorajoonide ajalugu ja 20. sajandi teise poole elanikkonna argielu probleeme. Pärast materjalide analüüsi on kavas koostada kogumik Permi mikrorajoonide suulisest ajaloost.

Ajalooteaduskonna üliõpilaste abiga õnnestus 2007. aastal uurida Permi 110 mikrorajoonist kaheksat, küsitledes 167 inimest. Töö käigus läbisid üliõpilased – vabatahtlikud – spetsiaalse ettevalmistuse, et salvestada põliselanike mälestusi mikrorajoonide kujunemisest ja arengust. Põliselanike mälestused annavad võimaluse heita pilku meie linna minevikule uuest, tavainimese vaatenurgast. Mälestuste jäädvustamisel õnnestus selgitada hulgaliselt huvitavaid ja varem teadmata asjaolusid linna argiajaloo kohta.

Keskuse tegevuse uusimatest suundadest olgu märgitud **Prikamje kogukondade nõukogudeaegsete sise- ja omavaheliste probleemide uurimine**. Selles suunas algas töö moslemi kogukonna esindajate mälestuste kogumisega.

Suulise ajaloo keskuse kogutud mälestuste koopiad antakse üle Permi oblasti riiklikusse ühiskonna ja poliitika arhiivi, kus neid säilitatakse vastavalt suuliste ajalooallikate säilitamise ja kasutamise reeglitele.

Summary

Oral History Centre at the Perm State Pedagogical University

Tamara Gauzova, Larisa Zhenina, Ludmila Andreeva and Gulsina Selianinova have written a report on the activities of the Oral History Centre established in 2005 at the Perm State Pedagogical University.